

des de Skofde aparegut a *El Evangelista* 77 de 1890: “Actualmente habito en una población que en cuanto a la obra evangélica me recuerda las dificultades con que tropieza esta obra en España (...)”.

L'arrelament a l'Escala de la fe baptista fou motiu de controvèrsia tant a nivell de carrer com en forus eclesiàstics. Devia ser tema de debat a la tertúlia que tenia lloc a la rebotiga de la farmàcia de l'apotecari Jaume Forn (posterior farmàcia Massanet) i també motiu de disputa a les tavernes on els pescadors discutien acaloradament; un got de vi llavors hi costava cinc cèntims i per una pesseta amb deu es podia menjar escudella, carn d'olla i platillo a la taverna de Tomàs Arnat (xamfrà ponent carrers Maranges-Alfolí)⁵⁶.

El mestre Francesc Bardolet, un dels pioners de l'obra baptista a l'Escala. (Fotografia: autor no identificat. / Fons: Arxiu Gràfic Documental Evangèlic.

POLÈMICA INTERCRISTIANA

El Evangelista 65 d'1/5/1889 (p. 520) comenta: “De l'Escala ens diuen que un presbíter Turró (a la premsa citada figura com a Torrò) després de parlar dels protestants en termes que l'educació i la decència no ens permeten consignar va retre a discutir a tot dissident del romanisme; però que una vegada que l'encarregat a dita vila de l'obra evangèlica (Sr. Bardolet) es presentà a la rectoria amb el major respecte i atenció a acceptar el repte va succeir allò que sol passar: es va negar en públic a defensar les excel·lències de les seves doctrines (...)”.

Benet Turró i Darder (1848-1895) era un missioner diocesà natural de Malgrat ordenat presbíter el 30 de maig de 1874. Instal·lat a la Casa-Missió de Banyoles, llavors un dels centres de l'integrisme gironí, fundat pel dominicà navatenc Joan Planas (candidat carlí a les eleccions de 1869 i 1870 i director del diari *El Norte*) era un autèntic polemista i propagandista molt popular a la seva època. En aquesta polèmica apareix com vinculat a la parròquia de l'Escala, però en realitat no hi guardava cap relació directa o específica, sinó que la seva relació amb l'Escala arrencava del fet que feia pocs anys que aquesta població havia vist nèixer una comunitat evangèlica baptista.

Comunicat publicat per *El Heraldo*⁵⁷ de Figueres i reproduït a *El Evangelista* 67 d'1/7/1889 (p. 535) amb el beneplàcit del pastor escalenc Bardolet referit a la polèmica provocada i entablada pel pare catòlic Turró criticant els suposats errors dels evangèlics a través de diversos escrits publicats en rotatius figuerencs que es publicaren sense dret a rèplica: “A propósito del padre Turró hemos tenido ocasión de leer sus escritos publicados en *La Concentración* y el *Semanario de Figueras*⁵⁸ contestando a lo que publicó Francisc Bardolet al primero de dichos periódicos. Además de ser una filatería repleta de inexactitudes, usa en ellos un lenguaje tabernario insultante e impropio de un sacerdote (...)”.

“Para que los lectores se convenzan de la verdad de lo que les decimos, pasamos a transcribir algunas de sus palabras: ‘pastor sin pastos’, ‘gallo de morón’, ‘payaso’, ‘infeliz’, ‘arxitonto’, todo para ridiculizar el Sr. Bardolet. Pero el P. Turró no quiere comprender que todo ello redunde en descrédito suyo”. I acaba: “Efectivamente, de ciertas cosas, con perdón del padre Turró, hay que arrinconar la vista con horror y el estómago con asco. Tal pensamiento nos hace repetir sus transcritas palabras!”.

El Evangelista 69 d'1/8/1889 (p. 544) diu: “En el present número d'*El Evangelista* insertem la última rèplica del nostre volgut germà Sr. Bardolet al presbíter Turró. I diem l'última perquè creiem que, a la fi, el nostre germà es veurà obligat a abandonar el camp de la lluita en veure que el presbíter Turró i el seu òrgan a la premsa *El Semanario*, en comptes de combatre amb principis, baixa a un terreny que no envejarien, per cert, les verduleres (...). Ho sentim pel catolicisme cada dia més caduc, ens n'alegrem perquè també els catòlics s'hauran convençut de la inutilitat dels seus arguments, si d'arguments es poden qualificar els del prestíber Torrò davant la paraula de Déu”.

El diari *La República*⁵⁹ de 12/7/1891 afegia a la polèmica una disputa entre el rector de Port de la Selva i Bardolet. “Esta religión que profesa V. -escriu Bardolet- adora en Verona (Italia) en la iglesia de Nuestra Señora de los Órganos el esqueleto del burro que sirvió á Cristo para hacer su entrada en Jerusalem. En Génova se adora también la cola del mismo burro. En el monasterio de Corbie (Westfalia) guardan con veneración la santa piel de un perro que oía misa y ayunaba espontáneamente los viernes de cada semana. En Roma el clero presenta á la adoración de los fieles los restos del pescado que dio á comer á Cristo. En Ladeve (Francia) guardan reliquias de un ratón, que tuvo la osadia de comer hostias consagradas. (...) ¿En que se diferencia la religión de V. de la idolatría del oscuro paganismo? En que los paganos adoraban los animales vivos y ustedes, los católicos romanos, los adoran después de muertos”.